

JARKKO

STENIUS

PIRUNROTKO

LIKE

© Jarkko Stenius & Like Kustannus /
Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

LIKE

Like Kustannus
Helsinki
www.like.fi

ISBN 978-951-1-48929-0

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

Perjantai 17. helmikuuta 2017

KOSOVO

Jostain tietoisuuteni ääri laidalta kantautuu epäselviä ääniä. Lähestyviä askelia. Läähtytystä.

Joku toistelee sanoja, joita en ymmärrä.

Yritän aukaista silmäni, mutta se ei onnistu.

Tunnen, kuinka joku ravistelee mua ja läpsii poskiani.

Erotan silmäluomieni läpi valonkajoa. Sitten pimenee taas.

En tiedä kuinka kauan aikaa on kulunut, kun havahdun hereille.

Saan toisen silmäni auki. Sitten toisenkin. Valo on niin kirkas, että se häikäisee. Katseeni vaeltaa, etsii kiinnekohtaa. Lamppu syttyy ja sammuu vuorotellen. Välkähtää. Pimenee. Välkähtää.

Sitten tajuan, mitä valot ovat. Kattolamppuja.

Joku raahaa mua pitkin käytävän kokolattiamattoa. Miehellä on kahden käden ote takistani. Nielen huutoni, käännän päätäni ja yritän katsoa, kuka se on, mutta en onnistu tunnistamaan miehen piirteitä.

Mielessäni hyppii sekavia kuvia, mutta en saa niistä kiinni. Olen vähällä muistaa jotain, mutta ajatus katoaa saman tien.

Sydän muljahtelee. Jalkaa särkee. Sisuskaluja särkee.

Silmissä sumenee taas.

Havahdun ja tajuan miehen irrottaneen otteensa. Se on pysähtynyt ottamaan happea. Olemme edelleen hotellin käytävällä. Seinässä on mustunut räjähdysen jälki, katto on nokiviiruilla ja ilmassa leijuu rakennuspölyn kaltaista sakeaa tomua. Siellä täällä lojuu verisiä ruumiita, yksi mies on kuollut puoli-istuvaan asentoon seinää vasten.

”Albaaneja on tulossa lisää, monta autollista”, mies kähisee englanniksi, ja mieleeni nousee muistikuvien ketju. Tunnistan miehen: Damian Van Donk, hollantilaisen turvafirman päällikkö. Mies ei sittenkään pettänyt mua. Kokeilen asekoteloani. Pistooli on paikallaan.

Van Donk tarttuu taas liiviini. Saavumme portaisiin ja mies alkaa kiskoa mua alaspäin. En voi olla irvistämättä kivusta, kun jalat kolahtelevat rappusiin.

Sitten olemme taas käytävällä. Seinässä on verisiä kädenjälkiä. Lasinsirpaleet risahtelevat Van Donkin jalkojen alla. Mies potkaisee oven auki, kuuluu hydraulinen suhahdus, kasvoihini osuu räntäpisaroita, olemme ulkoilmassa. Nostan pääni. ”Meidän auto on tuossa!” huudan englanniksi.

”Albaanit puhkoivat sen renkaat!” Van Donk vastaa.

Katson eteenpäin. Verisessä sohjossa viruu mies vailla elonmerkkejä.

Van Donk lähtee kiskomaan mua pitkin katua. Lumeen jää verinen raahausjälki. Myös Van Donk huomaa sen. ”Reiden haava vuotaa, vaikka sidoin sen”, se sanoo, ja samassa laukaukset palaavat mieleeni. Mä ja viimeinen albaani ammuimme toisiamme kuin lännenleffan loppukohtauksessa.

Talon takaa alkaa kuulua ryskyttävää ääntä. ”Escaladet tulivat”, Van Donk kiroaa pahaenteisesti. ”Albaanit ovat täällä.”

Talon nurkalta lähtee hädin tuskin kahden metrin levyinen sivukuja, joka kulkee kerrostalojen välissä. Van Donk repii mut

mukanaan sinne. Kerrostalojen jälkeen tulee pari rapistunutta hökkelitaloa. Pysähdymme niiden väliin. Van Donk päästää taas irti takistani ja nojautuu polviinsa puuskuttamaan. Sivulta kuuluu lepatusta ja pauketta. Käännyimme katsomaan äänten suuntaan. Talon seinustalla on tiilikasa, joka on peitetty pressulla. Van Donk syöksähtää kohti pressua. Vedän pistoolini kotelosta ja vaihdan uuden lippaan. Van Donk repäisee pressun irti kiinnikkeistään ja asettaa sen maahan vierelleni.

”Kieri tuon päälle”, se käskää. Sen hengitys höyryää.

Van Donk tarttuu pressuun ja lähtee kiskomaan mua mukanaan – nyt se käy kevyemmin. Meitä vastaan kävelee nuori tyttö, se kääntyy kannoillaan ja juoksee pois. Kuja jatkaa mutkitteluun yksitoikkoisten rakennusten välissä, kunnes saavumme mukulakivipintaisen vanhan torin laitaan. Kalsea tuulenpuuska pyyhkii aukion yli, maisemassa näkyy vain harmaan eri sävyjä.

Van Donk kiskoo mut torin yli ja tulemme autotien varteen. Jalankulkijat väistyvät, autot hidastavat kohdallamme. Vilkaisen vasemmalle, näen parturiliikkeen mainosvalot ja kauempana moskeijan minareetteineen. Van Donk pysähtyy ja irrottaa otteensa pressusta. Se ottaa pistoolinsa esiin ja syöksyy ajotielle yhden auton eteen – se on vanha neliovinen Volkkari. Ratin takana istuva nuori mies nostaa kätensä ja jarruttaa, auton moottori sammuu ja vauhti tyssähtää. Van Donk kiskaisee auton oven auki ja repäisee miehen ulos ajoneuvostaan.

Käännyin katsomaan taakseni ja huomaan, että albaanit juoksevat meitä kohti. Onneksi ne ovat vasta aukion toisella laidalla. Tajuan, että mun on pakko nousta. Saan reuhdottua itseni pysyyn, mutta sitten tulee kamala huimauksen aalto. Silmissä kieppuu, nilkutan siitä välittämättä kohti autoa. Van Donk istuu jo ratin takana ja kiertyy avaamaan takaoven sisäkautta. Takaani alkaa kuulua räiskettä ja papatusta, yksi luoti surahtaa pääni ohi.

Rojahdan pitkin pituuttani takapenkille. Samalla hetkellä sivulasi paukahtaa rikki ja päälleni lentää lasinsiruja. Van Donk kaasuttaa liikkeelle renkaat sutien. Takaovi jää heilumaan aukinaisena. Nousen kiskaisemaan sen kiinni. Takaamme kuuluu rajua tulitusta. Painun niin litteäksi kuin pystyn, pitelen kiinni penkin reunoista. Kuulen Van Donkin kiroilevan hollanniksi. Nostan päätäni ja näen, että luodit ovat pirstoneet reikiä myös tuulilasiin, onneksi Van Donkiin ei ole osunut. Se yrittää nähdä jotain luodinreikien lomasta. Kurottaudun vilkaisemaan hattuhyllyn yli taakse. Albaanit seisovat tiellä autojen seassa, ne eivät ammu enää.

”Ne jäävät!” huudan.

Pudistelen lasinsiruja päältäni. Huomaan, että reisitaskuhousuni on leikattu melkein riekaleiksi. Se on varmasti Van Donkin tekosia, sehän sanoi sitoneensa haavani.

Käännyn katsomaan eteenpäin. Van Donk ampaisee yli hiljaisen risteyksen ja ohitamme toisen toriaukion yhdessä hujauksessa. Vasta silloin tajuan, että auton kaiuttimista kuuluu koso-volaista rokkia. Van Donk pistää sen kovemmalle. Auton keula nielee mukulakivikatua kortteli kerrallaan. Yhdessä kohtaa takarengas osuu tienreunan valliin ja tärähdys tuntuu kipuna reidessä, puren nyrkkiä, jotta en huutaisi. Penkki on aivan veressä. Onko luoti pirstonut reisuun tai repinyt valtimon?

”Laita siihen kiristysside!” Van Donk huutaa, kun huomaa veren määrän.

Tiedän, että taisteluvyöni ensiapulaukussa on sellainen. Kierryn ottamaan sen selkäni takaa. Side on joustamatonta, lujaa kangasta, nylonia tai jotain. Pujotan siteen reiteni ympärille. Side on pätevä – sitä pystyy kiristämään yhdellä kädellä. Alan kiristää hampaat kirskuen.

”Ne tulevat!” Van Donk huutaa musiikin yli.

Kurottaudun katsomaan takaikkunasta. Albaanit seuraavat

meitä Escaladella. Yksi niistä työntyy puolittain ulos ikkunasta ja tulittaa meitä kohti.

”Ammu takaisin!” Van Donk huutaa.

Kuulen sen mutta pysyn vielä matalana. Otan Sig Sauerin kotelosta ja teen latausliikkeen. Vaatii rohkeutta nostaa pää ja vastata tuleen, mutta pelolle ei saa antaa yliotetta. Tuijotan vielä muutama sekunnin eteeni, puuskutan kuin nyrkkeilijä erätauolla. Sitteen teen sen; kierähdän ylös ja ojennan aseensa ulos rikkinäisestä sivulasista ja alan laukoa. En pysty tähtäämään kunnolla, ampumiseni on pelkkää summamutikassa sohimista. Albaani vetäytyy pois ikkunasta, todennäköisesti vaihtamaan lipasta. Painun takaisin alas.

”Se on siellä taas!” Van Donk huutaa.

Katson taakse, albaani keikkuu jälleen ikkunassa. Automme takaikkunaan on tullut iso lohkeama, päätän ampua siitä käsin. Tähtään. Sekunniksi kaikki ympäröivä hälinä katoaa. Saan miehen jyvälle, mutta aseotteeni on huono ja auto heiluu liikaa. Laukaisen silti, uudelleen ja uudelleen. Mies vetäytyy takaisin autoon, en tainnut osua.

”Ammu tuulilasiin!” Van Donk huutaa.

”Tein niin!” vastaan. ”Ei siitä ollut hyötyä, auto on panssaroitu!”

”Pidä kiinni!” Van Donk huutaa. ”Ne yrittävät kiilata meidät tieltä!”

Sujautan aseeni takaisin koteloon ja keskityn pitämään kiinni ovenkahvasta ja penkin reunasta. Sekuntia myöhemmin kuuluu paukahdus – albaanit ovat törmänneet meihin. Automme tärähtää osuman voimasta, metalli kirskuu, mutta onneksi auto ei lähde heittelehtimään.

Taas tömähtää, ja tällä kertaa albaanit onnistuvat. Automme lähtee sivuluisuun ja pyörähtää ympäri, yhtäkkiä nokkamme osoittaa takaisin tulosuuntaan.

Van Donk paiskaa ykkösvaihteen silmään, kaasuttaa uudelleen liikkeelle, auto sutii sivuluisussa kanttikiven yli jalkakäytävälle, ihmiset pomppivat alta pois. Van Donk kampeaa rattia vasemmalta oikealle ja saa pidon takaisin mutta on vähällä törmätä rappukäytävän ovesta astuvaan vanhaan mieheen, ja heti perään hän väistää hiuksenhienosti vastaan tulevaa autoa. Pääsemme toisen, kapeamman tien alkuun, puikkelehdimme liikenteen seassa, saamme etumatkaa.

Kaivan ensiapulaukustani morfiiniampullin, ruiskun ja neulan – kaikki ovat samassa pakkauksessa, jonka revin auki hampailani. Voimia ei enää ole jäljellä, olen vain puoliksi tajuissani, mutta selviytymisvietti pitää mut toiminnassa. En kuitenkaan onnistu edes kiinnittämään neulaa ruiskuun – kädet vapisevat liikaa – ja lopulta tarvikkeet kirpoavat käsistäni, putoavat jalkatilaan ja vievät penkin alle. Silloin luovutan. Jään tuijottamaan

kattoa. Kuulen vereni kohinan ja jyskytyksen, happi ei meinaa kulkea. Läähätän kieli ulkona kuin koira, lasken sekunteja. Van Donk ylittää risteyksen toisensa jälkeen, kaahaa kadulta toiselle, välillä vasemmalle, toisinaan oikealle, se yrittää harhauttaa albaaneja.

Viimein panen merkille, että automme ylittää kaarevan puusil-
lan, joka toimii taajaman rajana. Katson Van Donkin suuntaan, mies naputtaa rattia peukaloillaan kiihkeään tahtiin. Nousen katsomaan taaksepäin. Albaanien Escaladea ei näy ja painajaisten kaupunki loittonee. Sekunnin ajan kaikki tuntuu ihmeellisen unenomaiselta, kunnes jalkaa takova kipu palauttaa mut todellisuuteen. Nivusessani tykyttää perkeleellisesti ja mieleeni syöksähtää mielikuva itsestäni yksijalkaisena.

”Enää kilometri evakuoointipisteeseen”, kuulen Van Donkin sanovan.

Se tarkoittaa ambulanssia.

”Olen pahoillani isäsi puolesta”, se jatkaa.

Puiden latvat vilisevät sivulaseissa.

”Loppusuoralla!” Van Donk kääntyy sanomaan ja silloin huomaa, että miehen naamassa ja sängessä on pieniä veripisaroitu ja ruudinhiukkasia. Se kääntää auton isolta tieltä pienemmälle. Hyväkuntoinen asfaltti vaihtuu töyssyiseen soratiehen.

Auto pysähtyy. Van Donk avaa oven ja yrittää syöksyä ulos mutta jää kiinni turvavöihin. Se pysähtyy aukaisemaan turvavöiden lukon, nousee ja kiertää avaamaan takaoven.

”Jää tähän”, se sanoo. ”Haen ambulanssin. Ei mene kauaa.”

Kuulen loittonevia juoksuaskelia. Jään tuijottamaan auton ikkunoista näkyvää taivasta ja mietin, miten helvetissä tässä kävi näin.

En tiedä kauanko aikaa kuluu.

Könyän ähkien puoli-istuvaan asentoon ja kierryn katsomaan ulos takaikkunasta. Van Donk on pysäyttänyt auton poikittain niin, että se tukkii koko tien. Käännyin katsomaan vasemmalle ja näen ambulanssin virkaa toimittavan pakettiauton puiden siimeksessä. Van Donk ja hoitajat juoksevat kohti autoa parit mukanaan.

Van Donk kiskaisee takaoven auki ja hoitajat nostavat mut kyytiin. Housujeni poimuista varisee lasimurskaa.

Kun havahdun seuraavan kerran, auto on jo liikkeellä ja Iron Maiden pauhaa kaiuttimissa. Katson ympärilleni. Pakettiauton takatilassa on ensiapuyksikkö välineineen, hyllyillä on erikokoisia nenänieluputkia ja happimaskeja. Jonkin elektronisen laitteen näytöllä vilkkuu digitaalisia numeroita. Mun ympärillä häärii kaksi hoitajaa, toinen niistä virittää kämmenselkääni kanyyliä.

”Näyttää siltä että selvisimme”, Van Donk toteaa helpotusta äänessään. Samaan aikaan aurinko tulee esiin pilvien takaa. Kauhun tunne ja adrenaliini alkavat purkautua kehosta. Van Donk katsoo vapisevaa kättään ja naurahtaa helpottuneena.

Lauantai 18. helmikuuta

Havahdun hereille, mutta en uskalla avata silmiäni. En tiedä kuinka kauan on kulunut siitä, kun olin viimeksi tajuissani. En tiedä, onko mennyt minuutti, tunti vai vuosi.

Vähitellen ymmärrän, missä makaan – säädettävässä sängyssä, jonka selkänojaa on nostettu hivenen. Vasemmalta kuuluu yksitoikkoista naksuttavaa ääntä. Muuten kuulen vain omien korvien suhinan. Suuta ja kurkkua kuivaa, henkeä ahdistaa. Jalka tuntuu siltä kuin sen sisään, ihon alle, olisi upotettu suuri kivenmurikka.

Yskäisen. Se tuntuu koko vartalon läpi säteilevänä kipuna.

Raotan silmiäni ja nostan päätäni. Liike aiheuttaa pahoinvointia. Lasken pääni takaisin tyynylle. Tuijotan kattoa. Nostan oikeaa kättäni. Kämmenselässäni on kanyyli. Sen johto on liitetty sängyn vieressä olevaan pyörillä liikuteltavaan tippapulloon. Tunnustelen rintaani. Siihenkin on kiinnitetty johtoja, ne kiemurtelevat monitoriin, jossa valvontavalot vilkkuvat. Yritän tunnustella nenääni, mutta sormet osuvat siteisiin; nenäni on paketissa, sidottu ja teipattu.

Huolestun kun tajuan että muistini ei toimi. En saa palautettua mieleeni tapahtumia, jotka toivat mut tänne. Sitten kuulen päässäni Van Donkin sanat: ”Olen pahoillani isäsi puolesta” – ja muistan taistelun, josta pakenin henkeni edestä. Jätin isäni. En voinut auttaa sitä, en vaikka kuinka halusin. Näen isäni makaa-

massa maassa verissä päin ja avuttomana. Muistikuvani loppuvat hotellihuoneeseen, johon olimme majoittuneet sen kanssa. Palasin sinne ja sitten tapahtui jotain, mitä en muista. Yritän koota ja järjestellä tapahtumia mielessäni, mutta se ei ota onnistuakseen, kaikki on sirpaleista ja kaoottista.

Mieleeni palaa uusi välähdysmäinen kuva faijan naamasta, se on jähmettynyt kiviseksi tuskannaamioksi. Se sai luoteja ja kranaatinsirpaleita eri puolille kehoa, kaulasta pulppusi sykäyksittäin verta ja ilmakuplia, suusta pursusi veristä vaahtoa. Se käski mua jättämään sen sinne.

Kuka faijan tappoi? Palaan muistoissani kylpylän aulaan. Tajuan, etten nähnyt tappajan kasvoja. Muistan vain kranaatin välähdyksen ja sen, että faija heittäytyi mun päälle suojaamaan mua – ja suuliekin leimahdukset portaikossa. Tappaja osui myös muhun.

Missä kohtaa teimme kohtalokkaan virheen? Tai no, ehkä meidän mahdollisuudet eivät olleet kovin hyvät alun perinkään.

Nostan pääni uudelleen. Silmäilen ympärilleni. Huone on pieni, kaksi kertaa kolme metriä. Katonrajassa on turvakamera, joka on suunnattu sänkyyni.

Mieleeni alkaa palata sekavia muistikuvia paostani läpi kaupungin. Muistan kerrostalon ylimmän kerroksen vintin, jonne piilouduin, paluun hotellille ja taistelun siellä, räjähdykset, laukaukset, sarjatulen. Tapoin monta albaania mutta sain itsekin osua.

Nyt olen turvassa, vakuuttelen itselleni.

Kunpa voisin uskoa siihen.

Kaikki alkoi muutama kuukausi sitten, kun ystäväni Mikael pyysi mua suojaamaan kaverinsa Jennan muuttoa. Jenna on yksinhuoltajaäiti, joka oli joutunut ongelmiin Porvoon albaanimafian kanssa. Alun perin oli kyse sen entisen miehen huumevelasta.

Mies ei ollut maksanut ja se oli tapettu, ja sen jälkeen albaanit olivat armottomasti siirtäneet velan Jennan maksettavaksi.

Taistelu albaaneja vastaan ei ollut ihan helppo juttu, ja sain siihen apua muun muassa portsarikavereiltani Masalta ja Rideltä. Masa kuoli, kun Murash Mustafi -niminen albaani tappoi sen. Sama tyyppi uhkaili myös Jennaa. Lopulta kävimme kovan taistelun syrjäisessä kirkossa, ja saimme surmattua Murashin. Ride on tällä hetkellä linnassa, en tiedä kuinka pitkän tuomion se saa. Ystäväni Peetu – se on poliisi, peitekyttä – lupasi yrittää auttaa sen ulos mahdollisimman nopeasti.

Lopulta me teimme fajian kanssa iskun Kosovoon. Tarkoituksena oli surmata albaanimafian pääjehu Bekator Mustafi, joka oli – tai on, en tiedä, jäikö se henkiin – Murashin isä. Onnistuimme haavoittamaan Bekator Mustafia, mutta jokin mussa sanoo, että se jäi henkiin. En saanut hoideltua myöskään fajian tappanutta albaania. Lopulta pakenin yksinäni halki kaupungin. Viimeinen taistelu käytiin mun ja fajian hotellissa, kun albaanit tulivat sinne.

Havahdun sekavista ajatuksistani. En saa hengitettyä kunnonla. Tuntuu kuin joku istuisi rintani päällä. Mulla on kauheajano – on pakko saada vettä. Sormeni hapuilevat nappia, jolla voi kutsua hoitajan. Yskäisen taas ja tällä kertaa taitun kivusta ja urahdan. Tuntuu kuin jokin elintärkeä elin olisi rikki. Ties vaikka olisikin.

Kuulen askelia. Korkeiden kopina lähestyy ovea, ja sitten nainen astuu sisään. Sillä on valkoinen lääkärintakki ja sen alla farkut. Se tervehtii mua virheettömällä englannilla. Nyökkään vastaukseksi. Tuijotan sen rintaan kiinnitettyä nimikylttiä, mutta jostain syystä en pysty lukemaan siinä olevia sanoja. Näköni tuntuu videokameralta, jonka automaattitarkennus on rikki; näkymä värähtelee sumeasta terävään. Nainen sanoo mulle jotain – kysyy jotain – mutta en saa sen puheesta selvää.

”Tiedätkö missä olet?” se kysyy selkeämmällä äänellä. Yritän tarkentaa katsettani uudelleen, ja näen, että nainen on kapeakasvoinen, hoikka ja noin nelissäkymmenissä. Sen kasvot näyttävät lempeiltä ja miellyttäviltä.

”Ymmärrätkö mitä minä puhun?” nainen kysyy. Se näyttää huolestuneelta. ”Olet Kosovossa, Prizrenin kaupungissa sairaalan heräämössä”, nainen jatkaa. ”Olen lääkäri. Tulin kertomaan sinulle tilanteestasi. Sinulla on takana iso ja monimutkainen leikkaus.”

Kuulen sopertelevani jotain.

”Kaikki ylävartaloosi osuneet luodit pysähtyivät luotiliiviin”, lääkäri jatkaa. ”Luodit aiheuttivat vain kahden alimman kylkiluun murtuman ja laajoja mustelmia. Mikäli sinulla ei olisi ollut liiviä, olisit hyvin todennäköisesti menehtynyt osumiin jo paikan päällä. Pakaraasi uponnut kranaatinsirpale poistettiin melko mutkattomasti. Mutta pahin osuma oli reidessä. Ammus ei ollut katkonut luita, mutta se oli kääntynyt matkalla ja aiheuttanut verisuonirepeytymän ja valtavan verenhukan.”

Kääntynyt matkalla, toistelen mielessäni. Kevytkaliiperinen NATO-ammus. Niillä on taipumusta heittelehtiä.

”Lisäksi kehossasi on päällä myrkytystila, josta emme ole saaneet vielä selvyyttä”, lääkäri jatkaa.

En ole varma, kuulinko oikein. ”Myrkyä?”

”Niin”, lääkäri vahvistaa ja näyttää olevan aidosti huolissaan. ”Emme tiedä siitä toistaiseksi enempää. Voisiko olla, että luodit oli kastettu jonkinlaiseen myrkkyyyn?”

Ponnistelen pysyäkseni järkkymättömän eleettömänä. ”Saisinko vettä?” kysyn.

Lääkäri kävelee lavuaarin luokse, ottaa kertakäyttömukin telineestä, täyttää sen vedellä ja tuo mulle. Yritän juoda, se ei onnistu kovin hyvin. Lopulta alan yskiä rajusti ja viimeisetkin voimat katoavat kehostani.

Katson lääkäriä. ”Minulla ole aikaa sairastaa”, totean. ”En voi jäädä tänne makaamaan. Minun täytyy saada entiset voimani takaisin.”

Lääkäri katsoo mua myötätuntoisesti. ”Sinun on ehdottoman tärkeää nyt saada oikeaa lääkehoitoa ja lepoa”, se sanoo. ”Hoitajat tulevat pian siirtämään sinut toiseen huoneeseen.”

Sunnuntai 19. helmikuuta

Uusi huone on yhtä pieni kuin edellinen, spartalaisen yksinkertainen ja tahrattoman puhdas. Ainoat kalusteet ovat kaksi tuolia, pieni pöytä ja kapea sänky. Olen pukeutunut sairaalan siniseen pyjamaan, vai onko se vihreä, en saa selvää. Istun tuolilla vinotain toinen kankku ilmassa ja katselen ulos ikkunasta, josta on näkymä varjoisalle sisäpihalle. Pystyn hengittämään vain pinnallisesti, rintakehä tuntuu siltä kuin sarvikuono olisi juossut mua päin. Sydän hakkaa kuin moukari – lääkäri oli sitä mieltä, että nopeutunut syke liittyy myrkytystilaani.

Mulla ei ole enää mitään omia tavaroita Sig Sauerin lisäksi. Operaatioissa käyttämäni vaatteet ja varusteet olivat täynnä luodinreikiä ja veriset, ne menivät hävitykseen.

Olen miettinyt faijan kuolemaa – sitä, että se uhrautui mun tähden – ja muutakin viime aikoina tapahtunutta. Olen käynyt läpi kauhun sekunteja kylpylän aulassa ja pihamaalla sekä pakoa halki kaupungin. Kuka faijan tappoi, mikä ihme äijä se oli? Mihin faijan ruumis päätyi? Olen myös miettinyt, onko sillä väliä, että se ei saa virallisia hautajaisia, ja päätynyt siihen, että ei ole.

Olen muistellut fajjaa, kerrannut mielessäni meidän yhteisiä saunakeikkoja ja hauskaa iltaa Tallinnan laivalla. En ole kohdannut surua vielä, ja sen pois kääntäminen käy kokopäivätyöstä; heti kun olen saanut painettua sen upoksiin, se ponnahtaa uudelleen

pintaan kuin korkki merestä. Eniten toivon, että se katoaisi ajan myötä itsestään, ilman käsittelyä. Jos saisin valita, poistaisin kaikki tunteeni, repisin ne juurineen kuin rikkaruohot – tunteista on pelkkää haittaa, ne ovat ainoastaan tiellä. Mietin, mitä oikeasti pelkään. Sitäkö, että jonain päivänä en kestä enää lisää menetyksiä?

Ähkäisen tuskissani. Vaihdan asentoa tuolissa.

Taskustani kuuluu piippaus. Kurottaudun nappaamaan puhelimeni. Toivon, että viestin lähettäjä olisi Jenna – että se olisi tullut katumapäälle. En mahda mitään sille, että olen sydänjuuriani myöten pettynyt sen päätökseen jättää mut.

Mutta viesti ei ole Jennalta vaan Van Donkilta. Mies ilmoittaa olevansa pian ulko-ovella.

Tuolilta nouseminen tuntuu ylivoimaiselta tehtävältä. Työnän itseni ylös kuin raihmainen papparainen, otan kainalosauvat ja kinkkaan niiden avulla vessaan. Kustuani pysähdyn peilin eteen. Nenäni on vieläkin siteissä – se operoitiin kuulemma suuremmaksi. Sitten kiinnitän huomion silmiini. Katseeni on kyynisempi kuin ennen, ja hymy on kääntynyt väärinpäin, suupielet roikkuvat kuin bulldogilla. Kaipa tällaiset kokemukset kivettäisivät kenet tahansa. Vedettyäni vessan kumarrun pukemaan sukat ja kengät. Siihen kuluu minuutteja. Lopulta vedän päälleni naulakossa roikkuvan sairaalan takin, ja kinkkaan kainalosauvojen avulla käytävälle. Eteneminen sujuu kehnosti, jokainen ponnistus tekee kiipeä, ja kymmenen askeleen jälkeen olen aivan poikki. Miksen voinut pyytää pyörätuolia?

Astun takapihalle hengästyneenä, käsivarsien ja jalkojen lihakset vapisten. Terassilla on kaksi rottinkipöytää tuoleineen. Takapiha ei ole tarkalleen ottaen piha vaan sekava pöpelikkö, laiminlyöty metsittynyt ryteikkö. Pöydällä on tuhkakuppi täynnä tupakantumpeja. Seuraavaksi huomaa, että kiveyksellä ikkunan edessä on kuollut lintu. Onko se törmännyt ikkunaan, mie-

tin. Asettelen kainalosauvani nojaamaan seinään, kumarrun tunnustelemaan lintua ja huomaan, että se on vielä lämmin. Otan sen kämmenieni kuppiin ja yllättäen tunnen sen pienen sydämen iskut, se ei olekaan kuollut. Juttelen sille hiljaa. Viimein se virkoo ja lentää pois. Jään katsomaan sen perään.

Vedän tuolin alleni ja multa pääsee ähkäisy, kun könyän vaivaloisesti istumaan. Ummistan silmäni ja kuuntelen tuulen suhinaa puissa – en jaksa tehdä muuta.

Aikaa kuluu. Jalassa tuntuu tykyttävää hermokipua.

Matto vaimentaa tulijan askeleet, mutta yhtäkkiä aistin, etten ole enää yksin. Avaan silmäni, ja samaan aikaan ovelta kuuluu englanninkielinen tervehdys. Vastaan siihen ja yritän puristaa naamalleni hymyn, mutta suupielet kohoavat korkeintaan vaaka-tasoon. Van Donk on seisahtunut kynnykselle. Sillä on kädessään muovikantinen kansio. Se istuu tuoliin pöydän toiselle puolelle ja mä mietin, mitähän on tulossa. Se laskee kansion pöydälle ja asettelee sen suoraksi. Van Donk on täsmällisin jätkä, jonka tunnen. Sen olemuksessa kaikki on täydellistä ja viimeisteltyä.

”Miten voit?” se kysyy.

Katsomme toisiamme silmiin.

”Ihan hyvin”, vastaan ympäripyöreästi, ilmeettömästi.

Van Donk nyökkää. ”Isäsi kuolema oli surullinen uutinen”, se toteaa. ”Otan osaa.”

”Kiitos”, vastaan käheästi.

Jään tarkkailemaan Van Donkin ilmeitä ja mietin, mitähän sillä on mielessä. Mitä kansiossa on? Olemme pitkään hiljaa.

”Tehtävä ei onnistunut täydellisesti”, Van Donk sanoo sitten.

”Mutta mielestäni onnistuit silti hyvin.” Sen ääni on jämäkkä.

”Kuolleita albaaneita lojui pitkin käytäviä”, Van Donk jatkaa ja sen suupielet nousevat hivenen. En vastaa hymyyn. Mua väsyttää, sattuu ja vituttaa.

”Joskus kaikki menee pieleen”, Van Donk jatkaa. ”Toisinaan kaikki onnistuu. Sellaista elämä on.”

”Olivatko albaanit saaneet vihiä siitä että suunnittelimme iskuja?” kysyn.

Sanani jäävät leijumaan välillemme.

”Sitä emme saa koskaan tietää”, Van Donk viimein sanoo.

Mun on pakko tyytyä sen vastaukseen, vaikka en haluaisi. ”Muistin vasta vähän aikaa sitten, että unohdin hotellihuoneeseen valokuvan, jossa olen isäni kanssa”, sanon sitten. ”Siitä voi seurata vaikka mitä huonoa.”

”Pelkäät, että se päättyy vääriin käsiin?”

”Niin. Poliisille tai lehtimiehille. Tai Bekatorin miehille. Tarkastitko muuten Bekator Mustafin? Kuoliko hän varmasti?”

Van Donk katsoo mua kulmat kurtussa. Se nojautuu taaksepäin tuolillaan ja näen vastauksen sen kasvoilta – se ei pysty peittämään häkeltymistään.

”Missä Bekator oli?” se kysyy.

”Siellä samassa vessassa mistä löysit minut. Istui seinustalla verissä päin.”

Van Donk ei vastaa heti. ”En tunnistanut häntä”, se viimein myöntää ja sen silmien ympärille ilmestyvät huolirypyt.

”Eli Bekatorin kuolemaa ei ole vahvistettu”, totean.

”Ei ole”, Van Donk myöntää. Se levittelee käsiään neuvottomana.

Nojaudun miestä kohti melkein uhkaavasti. ”Voi siis olla, että hän selviytyi”, totean.

”Kyllä”, Van Donk myöntää.

”Kuka tappoi isäni, onko se tiedossa?” jatkan.

Van Donk ottaa kansion pöydältä ja alkaa selata sitä.

”Todennäköisesti tämä mies”, se vastaa viimein ja ojentaa kansion. Kuvassa on mies baltialaisessa kesämaisemassa, paidanhihat

käärittyinä. Taustalla näkyy maalaistalo ja vuoristoa sekä sininen taivas pilvineen. Miehen pää on kalju ja leuka on ajeltu sotilaallisen sileäksi. Näkyviä tatuointeja ei ole. Katse on armoton, siinä ei ole ripaustakaan inhimillisestä lämmöstä. Miehen vierellä on nainen, jonka hoikasta olemuksesta tulevat mieleen sanat kauris ja julma – mutta myös olosuhteiden uhri.

”Remzi Rugova”, Van Donk sanoo. ”Pätevä ja lujahermoinen kaveri. Vakaa, kärsivällinen, kokenut, viekas – ja täysin paatunut.”

En pidä tunteesta, jonka Van Donkin sanat saavat nousemaan.

”Rugova kuuluu epäilemättä Bekatorin ykkösnyrkkeihin”, Van Donk jatkaa.

”Kuka nainen on?” kysyn.

”Albanialainen tarkka-ampuja Esmerina Nikovic. Transvestiitti.”

Suuni lokahtaa auki. Katson kuvaa uudelleen, tarkemmin.

”Nikovic kuoli jo vuosia sitten”, Van Donk kertoo.

Ojennan kansion takaisin ja käännyin tuijottamaan pihaa ajatuksissani. Taivaalta tihkuu räntää.

”Luulitko että petin sinut?” Van Donk kysyy yllättäen.

”Itse asiassa luulin”, myönnän, ja käännyin kohtaamaan miehen katseen. ”Näin kun seisoi Ahmet Mustafin kanssa hotellin pihalla. Kaikki viittasi petokseen.”

Vaihdan asentoa tuolissa, levottomuus ja kipu pakottavat liikkumaan.

”Bekatorin miehet löysivät minut”, Van Donk sanoo näyttäen hieman kiusaantuneelta. ”Ja pakottivat paljastamaan hotellisi. He ottivat minut mukaan siltä varalta että olisin sanonut heille väärän hotellin. Sillä välin kun sinä taistelit sisällä albaaneja vastaan, minä sain otettua haltuun Ahmetin pistoolin. Ammuin hänet ja sitten tulin hakemaan sinut.”

Tuijotan Van Donkia. ”Pakottivat paljastamaan hotellini”, toistan hiljaa, ajatuksissani. Maistelen sanoja, enkä pidä niistä. Olen juuri sisäistänyt, että Van Donk johdatti albaanit luokseni.

”Ammuin myös sisällä talossa kaksi albaania”, Van Donk jatkaa. ”Ilman minua et olisi selvinnyt.”

Se on totta. Tiedostan, että ilman Van Donkia olisin nyt pakatimessa lappu varpaassa, mutta mieleni kamppailee ristiriidan kanssa. Tuijotan Van Donkia toinen silmä viirulla.

”Kävimme myös hakemassa aseesi ja varusteesi sieltä vintiltä, jossa piilottelit”, Van Donk jatkaa oltuaan hetken hiljaa ja vaihtaa samalla sujuvasti puheenaihetta. ”Myös konepistoolisi on meillä”, se vielä lisää.

”Konepistoolini?”

”Se, joka oli isäsi autossa. Sellainen vanhan näköinen.”

Tajuan Van Donkin tarkoittavan isäni Suomi-konepistoolia. Mutisen kiitoksen.

Jään katsomaan Van Donkia.

”Mitä?” se kysyy.

”Millä tavoin albaanit pakottivat sinut paljastamaan hotellini?” kysyn.

”Mitä tarkoitat?”

”Kasvoissasi ei ole hakkaamisen jälkiä”, totean jäisesti.

”Albaanit olisivat ampuneet aivoni seinälle, jos en olisi kertonut. Minulla oli aseennäköinen piippu ohimolla. Mitä olisit itse tehnyt siinä tilanteessa?”

Nyökyttelen vastahakoisesti. Silmänurkkani on alkanut nykiä.

”Kahdessa sanomalehdessä oli juttu tapahtuneesta”, Van Donk sanoo vaihtaen taas puheenaihetta. ”Artikkeleissa kerrottiin hotellissa tapahtuneesta kohtalokkaasta välienselvittelystä ja sitä seuranneesta takaa-ajosta. Myös kylpylähyökkäyksestä oli juttua. Poliisin tiedottaja ei lähtenyt spekuloidaan murhatekojen motiivilla.”

”Murhatekojen?” Pyörittelen päätäni. ”Ihan kuin Bekator Mustafa olisi joku ihannekansalainen.”

”Jutussa ei ollut sanaakaan Bekator Mustafista”, Van Donk sanoo. ”Hotellin turvakamerajärjestelmän tallennus oli kuulemma pois päältä. Kuten myös kylpylän.”

En ylläty kuulemastani. Paikkojen omistajat haluavat pysyä erossa todistamisen vaivasta ja ongelmista; oikeudenkäynneistä sekä kostotoimista.

”Joudumme molemmat katoamaan maan alle”, Van Donk jatkaa hillityllä äänellä. ”Otan perheeni mukaan ja lähdän hetkeksi Kosovosta. Sillä välin tiimini saa selvittää, onko Bekator Mustafa hengissä.”

”Entä minä?” kysyn.

”Sinä voit viettää täällä muutaman viikon meidän laskuumme”, se sanoo. ”Yritä levätä. Olet sen tarpeessa.”

Sunnuntai 19. maaliskuuta

Olen viettänyt kuukauden päivät sairaalassa. Olen pysytellyt omis-
sa oloissani, ja vain viisi tai kuusi ihmistä tietää, että olen täällä.
Poistun huoneestani vain kaksi tai korkeintaan kolme kertaa päi-
vässä ja silloin menen takaterassille, jota sairaalan muut potilaat
eivät käytä. Olen epäluuloinen kaikkialla missä liikun, yritän huo-
mata kaiken tavallisuudesta poikkeavan. En pysty rentoutumaan.

Istun pöydän ääressä huoneessani. Esko istuu mua vastapäätä.
Sillä on kaulansa ympärillä värikäs huivi, mutta se ei näytä sen kau-
lassa naurettavalta. Mies uhkuu vaurauden tuomaa itsevarmuutta.

”Miten sulla on mennyt?” se kysyy – tämä on ensimmäinen
kerta, kun se on täällä.

Vilkaisen ulos ikkunasta. Maa on lähes paljas, taivaalta satelee
hiljakseen lunta. Käännyin takaisin Eskon puoleen. ”Ihan hyvin”,
vastaan. ”Perse kestää jo istumista.” Hörähdän väsyneesti. ”Jalka
vaivaa. Nyt se on tunnoton ja voimaton, pariin otteeseen se on
pettänyt alta.”

”Mitä Jennan kanssa kävi?” Esko kysyy sitten. Se puhuu vähän
kähisevällä äänellä, mikä sopii täydellisesti sen raskastekoiseen
olemukseen.

”Järjestin sen todistajansuojeluohjelmaan”, vastaan. ”Sitten se
laittoi viestiä, että nyt olisi parempi pitää taukoa näkemisestä. Se
sanoi haluavansa elää ilman vaaraa. Se oli aika tyly kiitos.”

Sydämessäni aavistan, etten tule näkemään Jennaa enää koskaan, mutta tuntuu vielä liian aikaiselta sanoa sitä ääneen.

”Onko sulla joku?” kysyn.

”Ei ole ollut pitkään aikaan”, Esko sanoo.

Heti sen jälkeen sen puhelin soi. Se vilkaisee sitä ja laittaa äänet pois.

”Mitä sä teet nykyään?” kysyn.

”Mitä tarkoitat?”

”Millä teet rahaa?”

Esko katsoo mua mutta ei vastaa.

”Roistohommilla?” kysyn.

”Niin.”

”Ehkä et kuitenkaan ole ihan samanlainen krokotiili kuin ennen.”

”Krokotiili?”

”Kyllä sä tiedät”, vastaan. ”Krokotiili on ravintoketjun huipulla oleva peto. Selviytyjä esihistorialliselta ajalta.”

Esko siristää silmiään.

”Ne tappaa itseään suuremmat eläimet kiskomalla ne veden alle ja hukuttamalla ne”, jatkan ontolla äänellä. ”Jos ensi-isku ei onnistu, krokotiili palaa takaisin odottamaan.”

”Sulla on aika ikävä kuva musta”, se toteaa. ”Etkö ymmärrä, että mä olen oikeasti pahoillani siitä, mitä Pihlalle tapahtui.”

Katson Eskoa. Se on syyllinen mun isoimpaan menetykseen. Pihla oli mun rakas, ja Esko oli sen faija. Pihla kuoli, koska Esko ei maksanut velkojaan ajoissa, velkojat paiskasivat sen alas kerrostalon katolta.

”Teen parhaani, jotta kaikki päättyisi hyvin”, Esko jatkaa.

Tuijotan Eskoa ilmeellä, joka on kaikkea muuta kuin anteeksiantava.

”Miten mikään voisi päättyä hyvin?” kysyn. ”Pihla on kuollut eikä koskaan palaa.”

Esko välttelee katsettani. ”Sä olet oikeassa”, se sanoo ja nostaa katseensa, sen silmissä on kostea kiilto. ”Mä pilasin kaiken ja joudun nyt elämään sen kanssa.”

Vaikenemme taas. Olemme pitkään hiljaa.

”Onko sulla suunnitelmaa?” Esko kysyy viimein.

Pudistan päätäni.

”Pystytkö töihin?” Esko kysyy. ”Ovihommiin”, se vielä täsmentää.

”Olisiko sulla jotain tiedossa?” kysyn.

”Joo, yksi ihan hyvä kuvio”, Esko vastaa ja ristii kätensä rinnalleen. ”Voisin lähettää sut Atlantille. Siellä on yksi saari. Isla De Anaya. Se on Espanjan omistuksessa. Sisämaassa on karun kaunista, jylhää luontoa, kaktuksia ja piikkipensaita, hiekkatasankoja, vuoristoa ja jyrkkäseinäisiä barrancoja, kanjoneita. Rannan alueella on baareja ja eräs yökerho, johon mulla on osaomistus. Voitit työskennellä siellä ja jatkaa elämää kuin mitään ei olisi tapahtunut. Ei tarvitsisi enää kärvistellä täällä. Toipuisit rauhassa.”

”Kuulostaa liian hyvältä ollakseen totta”, totean. ”Mikä juoni tässä on takana?”

Esko kohauttaa harteitaan. ”Johonkin sun on paettava.”

”Kuinka iso saari se on?” kysyn.

”Läpimitaltaan ehkä noin 15 kilometriä”, Esko vastaa. ”Tai 20. En tiedä.”

Sen jälkeen keskustelumme taukoaa hetkeksi.

”Isäsi kohtalo varmasti surettaa sua”, Esko toteaa sitten.

Katsomme toisiamme silmiin.

”Ennen Kosovoa meillä oli monen vuoden tauko yhteydenpidossa”, sanon. ”Aluksi me ei tultu toimeen, mutta lopulta me lähennyttiin. Tuntuu kauhealta, että se kuoli. En tule varmaan ikinä unohtamaan sitä käsikranaattia, joka pomppi meitä kohti. Me ei ehditty perääntyä tai suojautua, mutta faija halusi turvata